

NIEUWSBRIEF
FILOSOFEN-
FONTEIN
JAN 2017

Beste vrienden van Filosofenfontein,

Deze winterse nieuwsbrief staat in het teken van de eerstgeschapene: de Man!
Al te lang immers werd het manvolk door de vrouwenemancipatie tot een leven in de schaduw veroordeeld. Daar moet nu maar eens een eind aan komen. We beginnen met een flitsend interview van onze twee muzikale voorvechters: Arnout en Geert. Daarna volgen we de laatste groep reizigers in het spoor van de Heilige Dominus in Zuid-Frankrijk. En vervolgens krijgt u een bloemlezing van reacties op de innige en memorabele ontmoeting tussen twee groten der aarde: Paus Franciscus en ons aller Marcel Braekers. Uitzondering op de regel is het in memoriam n.a.v. het overlijden van Simone Reynders, afscheid van een groot kunstenaar.
Ik vergezel dit met mijn beste wensen: moge u de komende vier tot acht jaar goed doorkomen!

uw redacteur, Geert Moons

*heel de wereld ligt aan mijn voeten

** (spreekt voor zich)
(tekst: Jacques Perquy)

één

Simone Reynders overleden

Op 12 september 2016 overleed Simone Reynders op 93-jarige leeftijd.

Het wandtapijt van Michaël in de kapel is van haar hand.

Simone was een heel boeiende vrouw en veelzijdige kunstenaar.

Als het waar is dat elke mens een glimp van goddelijkheid bezit, dan had zij een extra portie gekregen.

Ze was met vele draadjes met Filosofenfontein verbonden: in 2008 stelde ze er tentoon, ze hield contact met meerdere leden van de kapelgemeenschap, volgde het reilen en zeilen van FF en stemde met veel enthousiasme in om haar 'Michaël' voor een prijsje aan FF te laten, ter gelegenheid van Marcells 65ste verjaardag.

Wij brengen haar en haar werk eer, met haar eigen woorden te citeren uit een boek dat verscheen toen zij 75 werd:

"Mijn figuren zijn altijd groots, koninklijk. Uit een fundamentele woede en uit liefde voor de mens. Mijn koningen en koninginnen drukken mijn respect uit voor het individu. Ze zijn een poging om me af te zetten tegen het alles verslindende proces, dat de mens herleidt tot het ééndimensionele 'hier-en-nu'. Ik wil de droom benaderen, het transcendent bereiken, het wezenlijke van de mens raken. Mijn werken kristalliseren mijn pogingen om tot mezelf te komen. Om antwoord te vinden op de vraag: 'WIE BEN IK MET DIE ANDEREN IN DE WERELD?'"

Dat zij vrede mag vinden aan de overkant, waar ze al een tijd naar hunkerde.

Griet Vanden Berghe en Jacques Perquy

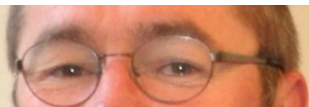
Wie meer wil weten over deze uitzonderlijke kunstenaar kan de prachtige en rijk geïllustreerde website bekijken: www.simone-reynders.be

twee

Dubbelinterview van dirigent Geert en organist Arnout

Een avond in de kerstvakantie, zes hoog boven Leuven, een glas Cava met lekkere hapjes, orthodoxe muziek op de achtergrond. Met op de vóórgrond *in the picture*: organist Arnout (A) en dirigent Geert (G). Antwoorden op onze vragen stromen “ex abundantia cordis”, soms krijgen ze zoekend-knabbelend vorm, af en toe leiden ze tot een boeiende excursus die om inperking vraagt. Boeiend!

Tussendoor een dilemma als voetzoeker... (antwoorden achteraan het interview)

1. Hoe is jullie liefde voor muziek gewekt?

G. Mijn muziekliefde is grotendeels erfelijk. Mijn grootvader speelde blokviool en accordeon en gaf mij met kerst altijd een muziekinstrument (o.a. een orgeltje). Vanaf mijn 12de volgde ik muziekschool. Zingen hoorde ik al als kind door met moeder bij het kerkkoor op het doksaal aan te sluiten waar ik “ontdekt” werd door de dirigent van het plaatselijk zangkoor Cantabile. “Als ik mijn leven zou kunnen herbeginnen, zou ik muziek studeren, bij voorkeur klavecimbel!”

A. Vader speelde goed piano en stuurde mij nog vóór het 1ste leerjaar naar de muziekschool waar ik eerst dwarsfluit en daarna piano/orgel studeerde. Na een vakopleiding klavecimbelbouw kreeg mijn passie voor het orgel stevig vorm door een lang verblijf in Passau. Zingen startte ik pas tijdens mijn studies in Leuven, vooral als lid van het LUK.

Dilemma 1 voor Geert: een sterk koor of een enthousiast zingende gemeenschap?...

2. Wat is jullie voorkeurmuziek? Kan je toelichten waarom dat zo is? En wat muziek met je doet?...

G. “Da's een heel moeilijke!” en vermeldt daarna in één ruk door: Josquin, barokmuziek, Schumann, Ravel, Prokofiev en nog een hele reeks muziekgenres en componisten. “Eigenlijk hou ik van alle muziek die mij emotioneel pakt.” Muziek is voor mij altijd een vorm van communicatie.

A. Polyfonie en oude muziek genieten mijn voorkeur. Ik zing héél graag omdat ik dat doe met lijf en leden: “Als ik zing trilt mijn hele lichaam, eigenlijk mijn hele zijn.” Liefst zing ik in een ensemble omdat je daarbij op zoek kan gaan naar de harmonie tussen de zangers.

Dilemma 2 voor Arnout: Als sortie: krachtig orgelspel of stemmige accordeonmuziek?

3. Welke rol speelt muziek/zang in jullie eigen geloofsbeleving, zowel binnen liturgie als daarbuiten?

G. Ik ben als gelovige eerder cerebraal: ik wil lezen en weten en kennen... Muziek maakt mij gelovig “vollediger” omdat het innerlijke bewogenheid bijbrengt en zo mijn hele persoon betrokken raakt.

drie

A. “Muziek is voor mij de incarnatie van het goddelijke. Zingen is bidden en omgekeerd.” Het verwoordt wat boven mij uitgaat, het vertolkt mijn diepste emoties. Het tijdloze, het vluchtige, het broze, ... van muziek en zang maken dit bij mij wakker.

Dilemma 3 voor Geert: (nog) meer discipline in het koor of een hogere kwaliteit van zang?...

4. Hoe zien jullie de rol van zang en muziek in de liturgie in het algemeen?

G. De zang in liturgie kan twee functies vervullen. Lieder kunnen momenten zijn waarbij je als gelovige de inhoud van de viering op een andere manier in de mond neemt. Daarnaast zijn er momenten van zang die structuur geven aan de liturgie: door korte, vaak van buiten gekende stukjes breng je “punten en komma's” aan. Voorbeelden zijn een acclamatie na het evangelie, het lied “Oergebaar”, het korte gebed “Laat uw aangezicht over ons lichten”.

A. Zingen is de ultieme vorm van participatie in liturgie. Dat mensen “vals” zouden zingen is niet belangrijk, essentieel is dat je je zingend inschrijft in een groter geheel.

Dilemma 4 voor Arnout: liedcomposities van Arnout Malfliet of van Bernard Huijbers?...

5. Hoe kijken jullie naar zang en muziek binnen Filosofenfontein?

A.&G. unisono. Het koor heeft een hoog niveau dankzij inzet en talent al is versterking wél aan de orde. Het belang van het koor is allereerst dat het enthousiasme uitstraalt en zo het volk “goesting” doet krijgen om mee te zingen. Het koor geeft daarbij ook de onderbouw waardoor ook het volk vierstemmig zingt in onze kapel, een zeldzaamheid in de liturgie in Vlaanderen. We streven in onze gemeenschap het goede evenwicht na tussen voorzang door het koor en samenzang. We proberen “concerteren” te vermijden door het volk ook méér dan enkel refreinen te laten meezingen en we slagen daar wonderwel in: zo versterken we de gemeenschapsband binnen onze vieringen. De eigenheid van onze zangbundel ligt in een hele rist eigenschappen, o.a. de diversiteit van liedgenres, de hoge kwaliteit van tekst én muziek en het participatief karakter van de opgenomen liederen. Het losbladig systeem bevordert ook de makkelijke in- en uitstroom van liederen. Wat er méér mag instaan? Lieder die meer “extrovert” zijn zoals koralen en hymnen, ook een aantal gregoriaanse gezangen die het liturgisch jaar markeren (zoals b.v. het “Rorate caeli”). CD-muziek bij offerande en/of communie is een meerwaarde omdat de muziekkeuze meestal het thema van de viering bekrachtigt. Al zou livemuziek (fluit, gitaar, orgel...) af en toe ook wel fijn zijn. “Wij voelen elkaar zeer goed aan en spelen op elkaar in” (wat ook blijkt uit het interview...)

vier

Dilemma 5 voor Geert: kritische bassen of volgzaam tenoren?...

6. Tot slot: Jullie zijn “twee jonge gasten” binnen FF. (gelach!) Hoe voelt dat aan?...

Er leeft binnen FF een open, jonge mentaliteit ondanks de hogere leeftijd van de kapelgangers. Zolang we het evenwicht bewaren tussen sterke aandacht voor waarachtige liturgie en voeling houden met de samenleving zit het goed. Authenticiteit, waarachtigheid: dat is essentieel voor het (over)leven van een gemeenschap. Je straalt dat uit, mensen voelen dat aan... Het probleem van continuïteit naar de toekomst toe is een zorg voor later...

Dilemma 6 voor Arnout: investeren in een 2de CD Arnout/Kris of in zingen in de gevangenis?...

Anne-Lieze Albrechts en Jef Schoenaerts 26 december 2017

Antwoorden dilemma's: 1(sterk koor, want daardoor zingt de gemeenschap enthousiast...) – 2 (orgelspel) – 3 (discipline) – 4 (joker) – 5 (joker) – 6 (CD)

Dominicusreis - september 2016

Door een gelukkig toeval mochten Vik en ik de laatste twee plaatsen innemen tijdens de laatste Dominicusreis naar Katharenland in Zuid-Frankrijk onder de inspirerende en kundige leiding van professor Raf Dekeyser.

Het was een bijzondere reis, ongelooflijk leerrijk en vooral heel aangenaam door de warme, spirituele sfeer gecreëerd door de leiding en de heerlijke groep deelnemers. Iedereen was vriendelijk en bezorgd om elkaar. We overnachtten, zongen en baden in de oude kloosters van Fanjeaux (gesticht door de heilige Dominicus) en Prouille, samen met de zusters. Zij bereidden de maaltijden, wij wisten af.

Op de lange heenreis in de bus vertelde Raf op een boeiende, soms grappige manier over de historische plaatsen, vooral uit de 12de en 13de eeuw die we zouden bezoeken.

vijf

Stilaan werden de mysterieuze Katharen voor ons levende mensen die het goed voorhadden en werden vervolgd en vermoord, schijnbaar om hun ketterse gedachten, verkeerde levenswijze en geloofspraktijken, maar in werkelijkheid omwille van een machtsstrijd tussen edelen (onder wie de Franse koning) uit Noord- en Zuid-Frankrijk, vermengd met belangen van de katholieke bisschoppen en hun opdrachtgevers: de toenmalige pausen. Paus Gregorius IX was de hevigste Katharenjager. Hij richtte in 1233 de Inquisitie op en benoemde een aantal Dominicanen en Franciscanen tot inquisiteurs in Toulouse en Carcassonne.

De Spanjaard Domingo de Guzman, de heilige Dominicus, werd vanaf 1206 betrokken in het conflict met de Katharen, maar hij wilde dat eerder doen door de katholieke leer intensief te prediken dan door kettters actief op te sporen en te straffen. De latere Dominicanen waren heviger in hun optreden. Vele Katharen werden gefolterd en stierven op de brandstapel. Eén van hun laatste schuilplaatsen was de burcht van Montségur, hoog op een berg, die prijkt op de omslag van menig boek over deze ongelukkigen. In de 14de eeuw was de beweging grotendeels uitgeroeid. Tegen deze niet zo fraaie historische achtergrond bezochten we prachtige, meestal romaanse monumenten.

We begonnen in Toulouse in de Saint Serninbasiliek. Sernin, de eerste bisschop en martelaar van de stad, was een bekeerde Romeinse soldaat (Saturninus); hij is een bewijs van de rol die het Romeinse leger speelde in de verspreiding van het christendom in onze gewesten.

Daarna verkenden we de kerk en het klooster “les Jacobins” er niet ver vandaan. De kerk is merkwaardig: we zochten tevergeefs naar een altaar. Centraal staat een verhoog waarop Dominicus preekte, Dominicanen zijn immers “Predikheren”.

In Foix verraste een Antwerpse organiste ons op een orgelconcert. Ze was naar het zuiden verhuisd om dichterbij dochter en kleinkinderen te wonen. Ook in Foix was de hooggelegen burcht het toneel van kruistochten tegen de Katharen. Nog een revelatie was de recent gerestaureerde Byzantijns aandoende fresco's in de Romaanse rotskerk van Vals. We genoten ook van de terrasjes onder de unieke arcaden van het zeer middeleeuws aandoende Mirepoix. Ook hier woonden in de 12de eeuw Katharen, echter verdreven door de beruchte Katharenjager Simon de Monfort.

Op onze laatste dag vormde het bezoek aan de beroemde Romaanse abdijkerk en het klooster van Moissac het orgelpunt van de reis. Velen hebben al ooit de afbeelding gezien van de mijmerende Jeremias in het portaal van de kerk. Wijzelf hebben ook lang bewonderend gekeken naar de boeiende kapitelen in de prachtige kloostergang. Heel onze 'gewijde geschiedenis' staat er uitgebeeld.

zes

Danielle Auwaerts

De Jezuïet en de Dominicaan. Wat zouden ze tegen mekaar gezegd hebben. Zou Marcel aan de paus gevraagd hebben waarom hij de naam Franciscus gekozen heeft? Dominicus zou toch ook mooi geweest zijn en ook voor de eerste maal in de geschiedenis? Misschien was Franciscus een grotere dierenvriend dan Dominicus, dat kan veel goed maken voor Marcel, die samen met Meister Eckhart God in de stal ontmoet. We zijn blij dat Franciscus en Marcel ons iets van God tonen door de mens in het midden te plaatsen. **Jan Degraeuwe**

“Een hartelijke ontmoeting met de concurrentie (Jezuïeten)” onder het motto “Als je ze niet kan verslaan, werk dan samen”.
Casimir Decavele

Wanneer een dominicaan een jezuïet ontmoet kan dit enkel de voorbode zijn van een nieuwe gemeenschap.
Freddy de Baets

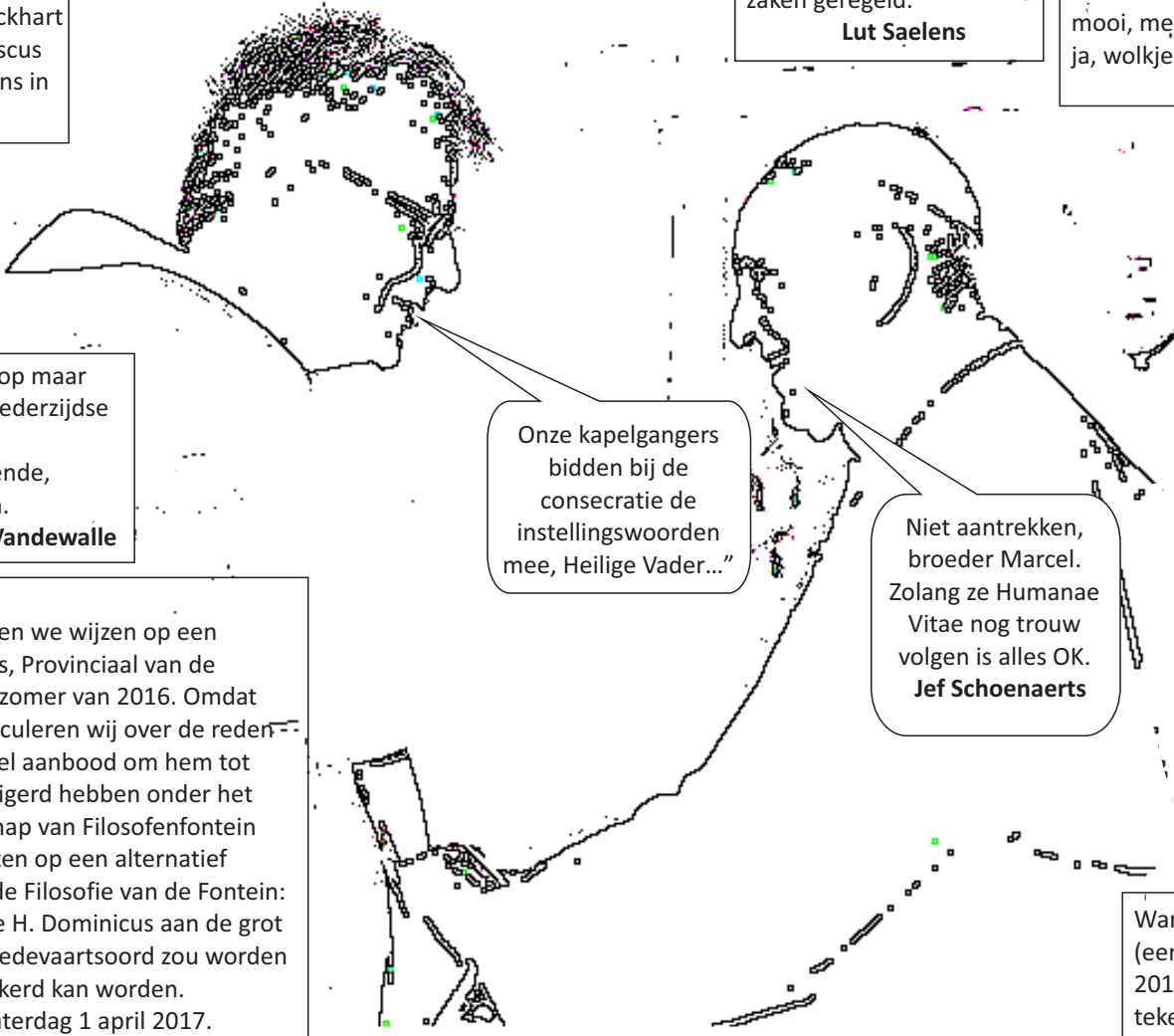
Geen photoshop maar authentieke wederzijdse appreciatie. Twee inspirerende, warme figuren.
Joos Vandewalle

'Net-niet-kardinaal Marcel'
“In de kantlijn van het grote Kerk-Nieuws willen we wijzen op een opmerkelijk bezoek van Pater Marcel Braekers, Provinciaal van de Dominicanen, aan Paus Franciscus tijdens de zomer van 2016. Omdat Marcel zelf niet uit de biecht wil klappen, speculeren wij over de reden van de uitnodiging dat de Heilige Vader Marcel aanbood om hem tot kardinaal te creëren. Marcel zou echter geweigerd hebben onder het (onterechte) voorwendsel dat zijn gemeenschap van Filosofenfontein het daarmee oneens zou zijn. Het is nu wachten op een alternatief aanbod van de Heilige Stoel dat strookt met de Filosofie van de Fontein: namelijk, een miraculeuze verschijning van de H. Dominicus aan de grot bij de vijver, waardoor Filosofenfontein een bedevaartsoord zou worden en de toekomst van de Kapel voorgoed verankerd kan worden. De voorlopige datum van de verschijning is zaterdag 1 april 2017. Blokkeer alvast dat weekend in uw agenda, want Paus Franciscus wil het evenement uiteraard niet missen en komt dat weekend op tegenbezoek. Ter voorbereiding zal alvast de website van Filosofenfontein in een nieuw kleedje gestoken worden, met een speciale pagina in het Latijn erbij.”
Ides Nicaise

“Verbonden,
Niet tegengesteld
Elkaar begrijpend aankijkend
Vernieuwende blik, open geest
Begeesterend”
Jan Simoens

In liefde en lach
Jezuïet - Dominicaan
in Rome te saam.

Roomse ontmoeting
paus Franciscus en Marcel
zaken geregeld.
Lut Saelens

“Toen ik voor het eerst die foto zag, herkende ik meteen onze Marcel bij de Paus. 'Wordt die nu ook, na Jan Schillebeeckx, op het matje geroepen?' dacht ik verbaasd. Marie-Jeanne, die over mijn schouder meekeek, stelde mij onmiddellijk gerust: 'Ze kijken zo vriendelijk naar mekaar' zei ze, 't lijkt meer alsof ze elkaar na jaren opnieuw ontmoeten'. 't Is toch mooi, mensen die mekaar ontmoeten! Momenten, ja, wolkjes van geluk die men tracht te bewaren.
Leopold Vansina

Gestart in 't zwart als jezuïet,
Verschijnt hij plots geheel in 't wit.
Gekend in 't wit wordt plots hij zwart.
Wat beiden bindt, is 't grote hart.

Hier wit en zwart gaan goed te saam:
Ze roepen ons om voor te gaan.
Dit vinden wij in de Fontein.
Met dank van wie er bij kan zijn.
Jan De Smet

Onze kapelgangers
bidden bij de
consecratie de
instellingswoorden
mee, Heilige Vader...”

Niet aantrekken,
broeder Marcel.
Zolang ze Humanae
Vitae nog trouw
volgen is alles OK.
Jef Schoenaerts

Historische foto van de toenadering
van het dominicanendom
tot het pausdom.
Bert Van Haver

“De paus in audiëntie
bij Marcel?”
Herman Wouters

Handen in elkaar
stralende zon in Rome
broodjes gebakken !
Anne-Lieze Albregts

Mijn tekstballonnetje is een vraag van Marcel:
"En... Hebben ze in het Vaticaan ook zoveel
zagepieten als op Filosofenfontein?"
Rik Nuytten

Wanneer (een volgeling van) Dominicus en (een naamgenoot van) Franciscus elkaar in 2016 hartelijk ontmoeten, is dit een hoopvol teken. Moge pater Marcel in Vlaanderen helpen waarmaken wat paus Franciscus in de wereldkerk poogt waar te maken. Meer barmhartigheid! Meer gerechtigheid! Meer geloof! Meer strijd en inkeer! Meer inzet voor 'de minsten'.
Mark Cornelis